

Структура навчально-методичної розробки

Назва розробки	«Крим: 5 років окупації»
Мета та задачі	<p><u>Освітня:</u> сприяти розумінню в учнях відновлення територіальної цілісності України та сприяння солідарності українського суспільства з кримськими політв'язнями і громадськими активістами, діяльність яких пов'язана із захистом прав людини на окупованих територіях.</p> <p><u>Розвиваюча:</u> розвивати вміння учнів давати відповіді на питання, працювати з історичними поняттями. Розвивати критичне мислення, уміння аналізувати історичні факти.</p> <p><u>Виховна:</u> формування усвідомлення взаємозв'язку між індивідуальною свободою, правами людини та її патріотичною відповідальністю; утвердження гуманістичної моральності як базової основи громадянського суспільства. виховувати патріотизм учнів.</p>
Очікувані результати	<p><i>Знання і розуміння:</i> знає передумови, причини і методи анексії Криму та мету збройної агресії Росії проти України, терміни <i>анексія Криму, зелені чоловічки, референдум, окупація.</i></p>

	<p><i>Уміння і навички:</i> може сформулювати власну думку щодо шляхів розв'язання проблеми Криму.</p> <p><i>Установки і цінності:</i> визнає важливість європейського вектору розвитку України, усвідомлює взаємозалежність життя України, Європи і світу, необхідність захисту своєї держави від зовнішньої агресії.</p>
Час проведення	45 хв.
Віковий склад учасників(-ць)	11 кл
План проведення	<p>I. Орієнтація, мотивація діяльності.</p> <p>II. Цілепокладання.</p> <p>III. Цілереалізація.</p> <p>IV. Рефлексивно-оцінюючий етап.</p>
Тип уроку	урок формування компетентностей

Хід проведення (детальний)

I. ОРІЄНТАЦІЯ, МОТИВАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ

«Коло очікувань від уроку» (2хв.)

«Я тут, тому що...», «я тут, незважаючи на те, що...». Виконати індивідуальне завдання: вписати на листок А-4 2-3 очікування, прикріпити на дошці.

II. ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ

Слайд 1

1. Повідомлення теми, мети, завдань уроку (1хв.)

III. ЦІЛЕРЕАЛІЗАЦІЯ

1. Актуалізація й корекція опорних знань (2хв.)

Запитання

- Що ви знаєте про Крим?
- В якому році він був приєднаний до України і за яких обставин?

2. Сприйняття й первинне усвідомлення навчального матеріалу, осмислення зв'язків і співвідношень в об'єктах вивчення

1. Які ж були передумови захоплення півострова Російською Федерацією? (5хв.)

Розповідь учителя

23 лютого 2014 р. У м. Севастополь на площі Нахімова був проведений мітинг, на якому підприємець Олексій Чалий був обраний «народним мером». У цей день було прийнято рішення про створення загонів так званої «самооборони» (надалі «кримської самооборони»). Спільно з «кримської самообороною» в перші два тижні після означеної події діяли російські військові у військовій формі без розпізнавальних знаків. Саме вони отримали назву «зелених чоловічків».

Слайд 2

Робота з термінами

Зелені чоловічки – позначення окупаційних військ, які висадилися в Криму без розпізнавальних знаків та відзнак на одязі і техніці, які у складі спецпідрозділів проводили таємні, на першому етапі часто небойові операції з захоплення і блокування об'єктів у ході російського вторгнення в Україну у 2014 році. 12 березня 2014 НАТО визнало, що «зелені чоловічки» у Криму є військовослужбовцями Російської Федерації.

Запитання

1. Чи є якісь розпізнавальні знаки на даних особах? Як ви вважаєте чому?

Розповідь учителя

26 лютого у м. Сімферополі біля будівлі кримського парламенту відбувся мітинг на підтримку суверенітету України і статусу Автономної Республіки Крим. Мітинг був організований Меджлісом кримськотатарського народу, в ньому взяло участь кілька тисяч кримчан. Лідер Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров звернувся до спікера кримського парламенту Володимира Костянтинова з проханням перенести позачергову

сесію Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Врешті-решт вона була скасована.

У цей же час біля кримського парламенту була організована акція проросійських сил із вимогами приєднання Криму до Російської Федерації. Провокації з їхнього боку призвели до сутичок. У цей же день міністр оборони РФ генерал армії Сергій Шойгу заявив, що Міністерство оборони Росії буде вживати заходів щодо забезпечення безпеки об'єктів Чорноморського Флоту в Криму, що в подальшому призвело до збільшення військового контингенту РФ у Криму.

Запитання

1. Які ж головні передумови окупації Криму Ви можете виділити?

2. Основний хід подій (8хв)

Розповідь учителя

Вранці 27 лютого, приблизно о 4:30, будівля Верховної Ради АРК була захоплена озброєною групою людей у камуфляжі. «Зелені чоловічки» безперешкодно потрапили до приміщення парламенту Криму. Озброєна група перебувала у повному бойовому спорядженні та не мала військових знаків розпізнавання. Втім, «зелені чоловічки» розмовляли російською мовою, використовували російську зброю, їздили на бронетранспортерах з іноземними номерами – російськими, а потім і сам Путін визнав, що це була спланована операція міноборони РФ – захопити український Крим, поки вся Україна оплакувала смерть Небесної Сотні і ще не оговталася від Революції Гідності та втечі зрадника України – Віктора Януковича.

Слайд 3

Запитання

1. Небесна Сотня, що вам про неї відомо?
2. Чому вони є героями України?

Розповідь учителя

О 4:30 за київським часом Верховну Раду АРК зайняли російські військові.

Захоплення державної установи здійснювалося двома групами по 10-15 озброєних осіб у військовій формі без шевронів. У присутності озброєних осіб пройшла сесія парламенту Криму, на якій з порушенням законодавства України новим головою Ради міністрів був призначений лідер партії «Русское единство» Сергій Аксьонов.

Наступного дня воєнізовані формування вже на повну господарюють у столиці Криму. На адміністративних будівлях знімають українські національні стяги і вивішують «триколори». Російські війська блокують бази України і ставлять ультиматуми про роззброєння. Крим туристичний за кілька днів став закритим, озброєним і місцями небезпечний. На суходолі біля окупованих військових частин, на морі і в повітрі. На кримських трасах барикади і озброєні контролери.

1 березня Сергій Аксьонов самовільно підпорядкував собі силові структури Криму і звернувся за допомогою до президента Російської Федерації В.Путіна. Президент РФ Володимир Путін запросив у Ради Федерації РФ дозвіл на використання російських військ.

6 березня У будівлі Верховної Ради АР Крим, що залишалася під охороною «зелених чоловічків», було проведено позачергове засідання кримського парламенту, де було прийнято рішення про проведення референдуму 16 березня (тобто через 9 днів).

Робота з термінами

Референдум (від лат. *Referendum* – те, що треба доповісти) – в державному праві прийняття електоратом (виборцями) рішення з конституційних, законодавчих чи інших внутрішньо- чи зовнішньополітичних питань.

16 березня «Кримський референдум» відбувся в умовах присутності військових іноземної держави тобто в умовах окупації.

Робота з термінами

Окупація (від лат. *occupatio* – захоплення) – зайняття збройними силами однієї держави частини або всієї території іншої держави без отримання суверенних прав на неї.

Анексія (лат. annexio, від annexus – приєднаний) – насильницьке приєднання (захоплення) всієї або частини території іншої держави або народу в односторонньому порядку. За міжнародним правом анексія – один з видів агресії і спричиняє міжнародно-правову відповідальність.

Слайд 4. Фізкультхвилинка

Час: 1 хв.

<https://www.youtube.com/watch?v=T9-CnfdD340>

Слайд 5. Робота в парах з документом (на кожному парту роздати витяг з Меморандуму та запитання) (6хв.)

Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї – міжнародна угода, укладена 5 грудня 1994 року між Україною, США, Росією та Великою Британією про неядерний статус України.

Витяг з Меморандуму

Російська Федерація, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії і Сполучені Штати Америки підтверджують Україні їх зобов'язання згідно з принципами Заключного акту НБСЄ поважати незалежність, суверенітет та існуючі кордони України.

...підтверджують їх зобов'язання утримуватися від загрози силою або її застосуванням проти територіальної цілісності або політичної незалежності України, і що ніяка їхня зброя ніколи не буде використовуватися проти України, крім цілей самооборони або яким іншим чином згідно зі Статутом Організації Об'єднаних Націй.

...підтверджують Україні їх зобов'язання згідно з принципами Заключного акту НБСЄ утримуватись від економічного тиску, спрямованого на те, щоб підкорити своїм власним інтересам здійснення Україною прав, притаманних її суверенітету, і таким чином забезпечити собі переваги будь-якого роду.

Запитання

1. Які держави підписали цю міжнародну угоду?
2. Про що йдеться в документі?
3. Хто порушив обов'язки взяті на себе згідно цього документу?

Розповідь учителя

Після того, як відбувся «референдум» (16 березня 2014 р.) про статус Криму, масові акції проти російської агресії вже не проводилися, учасники руху проти окупації переважно зосередилися на допомозі українським військовим та їх сім'ям, вивезенні їх на материк. Але спротив не зупинився. Найбільш активно виступала молодь – учні та студенти, котрі народились та вирости в Україні.

Слайд 6. Перегляд відео «Останній дзвоник в ялтинській школі» (3хв.)

Запитання:

1. Опишіть, що ви побачили у відео-фрагменті?
2. Що на Вашу думку є головним сюжетом у відео?
3. Чи усвідомлювали випускники наслідки своїх дій?
4. Що спонукало випускників до цієї акції?

Незважаючи на репресії та тиск, в анексованому Криму завжди були патріоти України, які продовжували спротив російським окупантам.

Слайд 7. Робота в групах: кожна група отримує світлину та перелік питань. (6хв.)

1 група

Запитання:

1. Опишіть, що ви бачите на світлині.
2. Чи можна ідентифікувати людей на світлині?

2 група

Запитання:

1. Зробіть детальний опис «зелених чоловічків».
2. Чи можливо стверджувати, що зброя, та все інше було придбане приватними особами?

3 група

Запитання:

1. Як ви думаєте, що відчуває український військовий?
2. Як ви думаєте, чи є загроза українському військовому? Якщо так, то яка це загроза ?
3. Спробуйте розповісти про протистояння українського військового та «зелених чоловічків».

Окупація Криму Російською Федерацією була кривавою. Незважаючи на заяви російських пропагандистів «про мирний процес», події були жахливими – гинули люди, громадян України в Криму викрадали, кидали до в'язниць, знущалися над ними.

Робота з текстами (7хв.)

Попередня робота: Роздрукувати матеріали «Справ проти українських патріотів в окупованому Криму та Росії» («Справа 26 лютого», «Справа О. Костенко», «Справа Сенцова»)

Об'єднати учнів в 3 групи. Роздати кожній групі одну з справ.

Завдання для груп: ознайомитися з матеріалом. Підготувати коротку розповідь про отриману справу. Після ознайомлення з матеріалом та підготовки учнів представники груп презентують результати роботи.

Провести обговорення за питаннями:

1. Чому російська окупаційна влада починає такі справи?

2. Які наслідки для окупованого Криму, України та Росії, міжнародної спільноти мають ці справи?

Слайд 8.

«Справа 26 лютого»

Звинувачення: організація та участь у масових заворушеннях (ст. 212 КК РФ), покарання – позбавлення волі від трьох до п'ятнадцяти років; спричинення смерті з необережності (ст. 109 КК РФ), покарання – позбавлення волі до двох років.

Заарештовані: 29 січня 2015 заарештований Ахтем Чийгоз, заступник голови Меджлісу кримськотатарського народу, 7 лютого 2015 – Ескендер Кантеміров, 18 лютого 2015 – Ескендер Емірвалієв, 11 березня 2015 – Талят Юнусов.

Події: 26 лютого 2014 в м. Сімферополі (столиці Криму) біля парламенту Автономної республіки Крим пройшов мітинг на підтримку суверенітету України і статусу Автономної республіки Крим, організований Меджлісом кримськотатарського народу. В акції брали участь кілька тисяч кримчан.

21 березня 2014 Росія прийняла закон РФ №6-ФКЗ, за яким включила Крим до складу РФ. Сам закон набув чинності 1 квітня 2014 р., тому Росія визнає свою юрисдикцію в Криму з цього дня. Незважаючи на це, слідчий комітет РФ став порушувати кримінальні справи за події, які відбулися до 1 квітня і не потрапляють під юрисдикцію РФ. При цьому згідно зі ст. 70 Женевської конвенції від 12 серпня 1949 року про захист цивільного населення під час війни держава-окупант не може піддати арешту, переслідуванню чи засудженню осіб за дії або думки, вчинені або висловлені до окупації або в період тимчасового її припинення, за винятком випадків порушень законів і звичаїв війни.

У січні 2015 р. Слідчий комітет РФ порушив кримінальну справу за організацію та участь у масових заворушеннях 26 лютого 2014 р. Саме по цій справі був затриманий і досі перебуває під вартою заступник голови Меджлісу

кримськотатарського народу Ахтем Чийгоз. У його будинку був проведений обшук. У рамках цієї справи ФСБ провела обшук кримськотатарського каналу АТР, щоб вилучити відеозаписи подій 26 лютого.

Слідство вважає, що під час цих подій з необережності загинули двоє людей (один з них – від серцевого нападу). Було заарештовано ще троє кримських татар та допитано більше 150 осіб. Слідчі вимагають від заарештованого Ескендера Емірвалієва дати неправдиві свідчення проти Ахтема Чийгоза, але він відмовляється. Сам Ахтем Чийгоз свою провину не визнає і впевнений, що звинувачення надумані і політизовані.

11 вересня 2017 року так званий «Верховний суд» анексованого Криму засудив Ахтема Чийгоза до 8 років колонії суворого режиму. 25 жовтня Чийгоз разом з іншим кримськотатарським політв'язнем Ільмі Умеровим були видані Туреччині та звільнені від відбування покарання.

Слайд 9

«Справа О. Костенко»

Звинувачення: навмисне заподіяння легкої шкоди здоров'ю з мотивів політичної, ідеологічної, расової, національної чи релігійної ненависті або ворожнечі чи з мотивів ненависті або ворожнечі відносно якої-небудь соціальної групи (ч. 2 ст. 115 КК РФ), покарання – до двох років позбавлення волі.

Заарештовані: Справа Костенко є безпрецедентною. Його звинувачують за участь у подіях, що не тільки відбулися ще в лютому 2014 р., але й відбулися навіть не в Криму, а в Києві. Сам О. Костенко є активістом Євромайдану.

Олександр Костенко був затриманий 5 лютого 2015 р. в Сімферополі, але доправили його в поліцію лише наступного дня. За його словами, перед цим вночі співробітники ФСБ під тортурами намагалися домогтися від нього свідчень.

Слідство вважає, що Костенко, «відчуваючи почуття ідеологічної ненависті і ворожнечі до співробітників органів внутрішніх справ», озброївся «каменями

розмірами 10x10x12 см (бруківкою)» і прицільно кинув «камінь із зазначеними характеристиками» в прапорщика В. В. Полієнко, котрий стояв в оточенні. Як наполягає слідство, в результаті співробітник кримського «Беркута» отримав пошкодження.

У який спосіб слідчі Сімферополя змогли провести розслідування подій у Києві річної давності – невідомо. О. Костенко написав відкритого листа, де повідомляє про постійне застосування до нього тортур. Адвокат О. Костенко також підтверджує, що до заарештованого застосовувалися тортури. Йому під нігті вводилися оголені дроти і пропускався електричний струм. На його тілі є очевидні гематоми, зламана рука і пальці. Тортури над О. Костенко тривають і в СІЗО, його змушують відмовитися від адвоката і дати свідчення проти інших українських активістів Євромайдану.

15 травня 2015 р. Київський районний суд Сімферополя засудив Олександра Костенка до чотирьох років і двох місяців ув'язнення. Олександр Костенко — перший кримський політв'язень, який повністю відбув призначений окупаційним «судом» термін ув'язнення – 3,5 роки колонії. Вийшов на волю у 2018 р.

Слайд 10

«Справа Сенцова»

Олег Геннадійович Сенцов (нар. 13 липня 1976 року, м. Сімферополь, Автономна Республіка Крим, Українська РСР) – український кінорежисер, сценарист та письменник, громадський активіст. Генеральний директор кінокомпанії «Край Кінема».

11 травня 2014 року співробітники російських окупаційних силових структур затримали Олега Сенцова, Геннадія Афанасьєва, Олексія Чірнія та Олександра Кольченка в Сімферополі. Їм було пред'явлено звинувачення у підготовці терористичного акту. За інформацією спецслужб, затримані готувалися «у складі терористичної організації до здійснення вибуху у ніч на 9 травня 2014 року саморобних пристроїв біля меморіалу «Вічного вогню» і

пам'ятника Леніну в Сімферополі, а також підпалів офісів громадської організації «Русская община Крыма» та представництва партії «Единая Россия» в Сімферополі 14 і 18 квітня 2014 року».

25 серпня 2015 у Ростові-на-Дону суд засудив Олега Сенцова до 20 років позбавлення волі з відбуванням покарання у колонії суворого режиму. О. Сенцов, до якого долучився інший обвинувачуваний у його справі, Олександр Кольченко, під час оголошення вироку заспівав гімн України та вигукнув «Слава Україні!»

Олег Сенцов 7 вересня 2019 року був повернутий в рамках обміну російських злочинців з України на українських військовополонених з РФ. Олександр Кольченко 6 вересня 2019 року був повернутий в рамках обміну полоненими. 14 червня 2016 року Геннадій Афанасьєв і засуджений Юрій Солошенко були вислані в Україну, їх обміняли на фігурантів справи про сепаратизм, українських громадян. Олексій Чірній до цих пір залишається в російській тюрмі.

3. Узагальнення й систематизація знань, застосування їх у різних ситуаціях, наближених до життєвих (1хв.)

Розповідь учителя

В різні часи, українські землі були ласим шматком для чужинців. Скільки прийшлося пережити українцям на шляху до незалежності. Польща, Литва, Московія, Німеччина, Туреччина, Османська імперія всі хотіли мати українські землі у васальній залежності, створювали свої держави. Сьогодні маючи свою неподільну, незалежну державу, українці зазнають страшного лиха на Півдні України – «анексію».

Упродовж років окупації проходять різні акції. Так, попри заборони окупаційної влади, 26 червня кримські татари відзначають Свято прапора, проводячи мітинги та пікети. Тисячі людей з прапорами підіймаються на гору Демерджі, демонструючи непохитність власних духу та волі. Постійно в анексованому Криму з'являються графіті, які підкреслюють, що Крим – це

Україна. Так, 16 січня 2016 року на маяку в м. Ялта був намальований український прапор.

Потрібно вірити в те, що Україна переможе і ми з вами будемо жити в самостійній, незалежній, вільній, мирній державі, яка не буде знати сліз та горя матерів, дружин, дітей, батьків. Бо ми – козацького роду, а козацькому роду – нема переводу! Ми не маємо права забути тих хто віддав своє життя за неньку – Україну, бо на превеликий жаль, ми кожного дня втрачаємо гідних синів своєї країни, забути їх це великий гріх. Слава Україні!

4. Повідомлення домашнього завдання (1хв.) Слайд 11

1. Опрацювати конспект
2. Написати есе на тему «Крим – це Україна».

Підсумки

IV. РЕФЛЕКСИВНО-ОЦІНЮЮЧИЙ ЕТАП (2хв.)

1. Підведення підсумків уроку.

Рефлексія

Давайте разом подумаємо, як ми можемо приєднатися до боротьби за повернення Криму, допомогти українським патріотам в окупованому Криму.

Опитати учнів («Мозковий штурм»)

2. Цінування, оцінювання.

(Оцінювання не лише кінцевого результату, а й роботи в процесі уроку).

